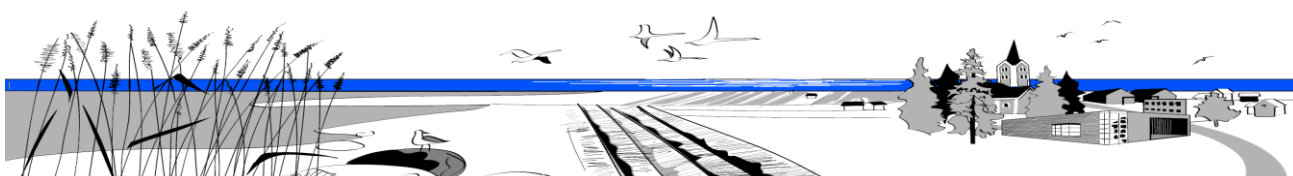

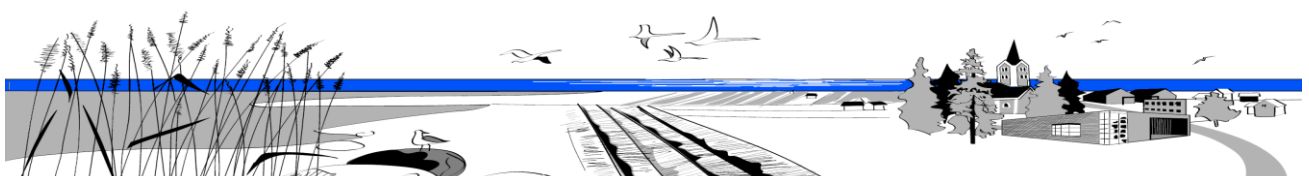
LUMIJOEN KUNNAN HYVINVOIN- TIKERTOMUS JA -SUUNNITELMA 2022 – 2025

Sisällys

1	ALKUSANAT	3
2	LUMIJOEN TILANNEKUVA	3
3	KUNNAN RAKENTEET, TALOUS JA ELINVOIMA	5
3.1.	Väestö.....	6
3.2.	Lapset, nuoret ja lapsiperheet	7
3.3.	Työikäiset ja kunnan työllisyystilanne	9
3.4.	Ikäihmiset	10
3.5.	Maahanmuuttajat	10
4	SOTE-PALVELUT	11
5	HYTE-KERROIN.....	11
6	HYVINVOINTISUUNNITELMA	12

1 ALKUSANAT

Kuntalain mukaan kuntien tulee pyrkiä edistämään asukkaidensa hyvinvointia. Terveystieteiden laaki velvoittaa kuntia valmistelemaan vuosittain raportin, sekä kerran valtuustokaudessa laajemman hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valtuustolle.

Hyvinvointikertomus toimii koko kuntaorganisaation ja erityisesti johdon toiminnan ja päätöksenteon tukena. Hyvinvoiva kunta on yhtä kuin sen hyvinvoivat ja terveet asukkaat. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat oleellinen osa kunnan, lähialueen kuntien ja koko maakunnan välistä yhteistyötä. Konkreettinen yhteistyö kunnan ja uusien hyvinvointialueiden välillä on edellytys onnistuneelle hyvinvointityölle.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yleisesti hyväksytty tavoite sekä arvo, ja jatkossakin se on yksi kunnan ydintehtävistä. Kunnan toiminta kokonaisuudessaan pyrkii ihmisten hyvinvoinnin edellytysten ja kokemusten vahvistumiseen. Kuntalaisten osallisuuden ja turvallisuuden lisääminen ovat osa kokonaisvaltaista hyvinvointia. Ennaltaehkäisevällä työllä voimme kunnassa vähentää koettua eriarvoisuutta ja syrjäytymistä sekä vahvistaa terveellisiä elintapoja. Ennakoivin toimin vaikutamme myös sairauksien vähenemiseen ja terveyserojen kaventumiseen, kun tunnistamme ongelmat ajoissa ja aloitamme tukitoimet oikea-aikaisesti.

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sisältää

- katsauksen kuntalaisten hyvinvointiin ja siihen vaikuttaviin tekijöihin,
- arvioinnin toteutuneesta hyvinvoinnin edistämistoiminnasta.
- suunnitelman kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä

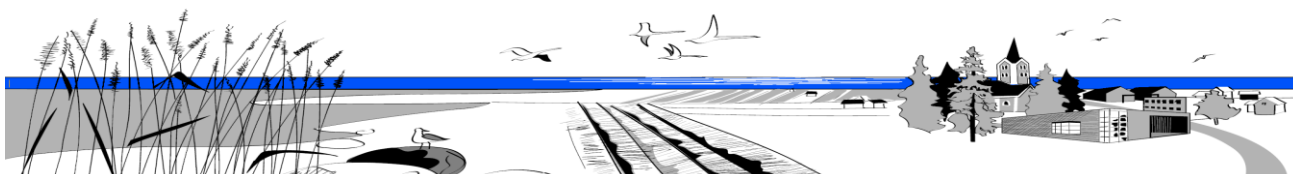
Lumijoelle luonteenomaista on maaseutumaisuus, turvallisuus ja jossakin määrin myös kiireettömyys, jotka samalla ovat kunnan ehdottomia vahvuuksia. Nuori ikärakenne on selvästi myös kunnan vahvuustekijä, vaikkakin myös ikäihmisten osuus asukkaista on suhteellisen suuri.

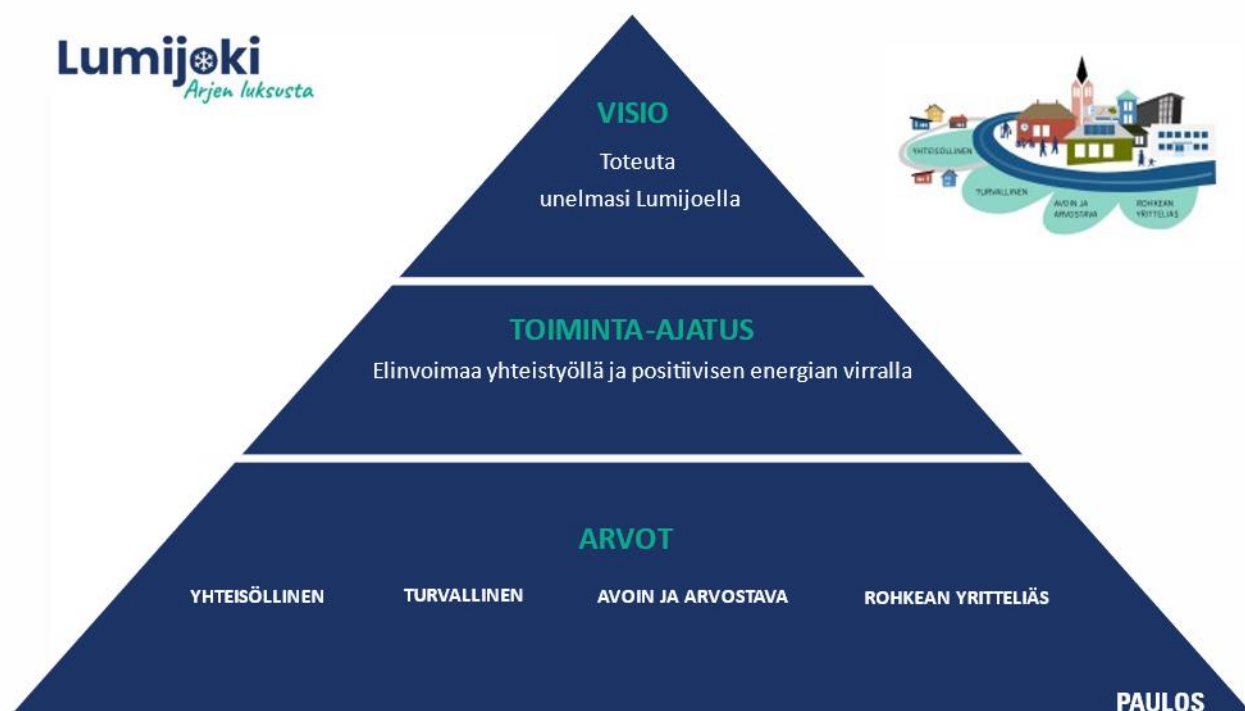
Lumijoen kunnan hyvinvointikertomus ja -suunnitelma tuleville vuosille on laadittu poikkihallinnollisessa kunnan johtoryhmässä, joka samalla toimii kunnan HYTE-työryhmänä.

2 LUMIJOEN TILANNEKUVA

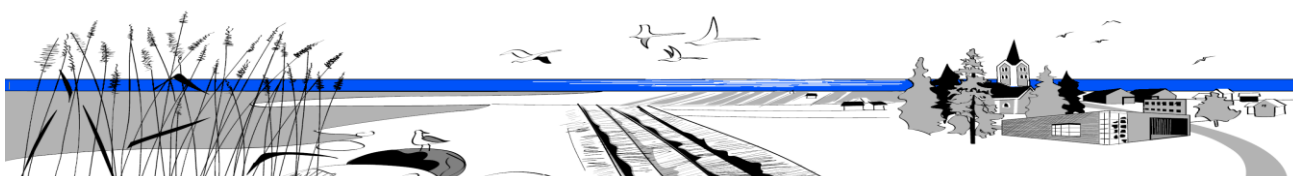
Lumijoen laaja hyvinvointikertomus vuosille 2022–2025 nostaa esiin hyvinvointiin liittyviä vahvuuksia ja haasteita. Turvallisen, maaseutumaisen, luonnonläheisen ja merellisen kunnan keskeisenä tehtävänä on huolehtia asukkaidensa hyvinvoinnista. Kunnan ohjelmatyössä huomioidaan kaikkien ikäluokkien hyvinvointia.

Hyvinvointikertomukseen sisältyvä hyvinvointisuunnitelma on päivitetty vuonna 2022 uusitun ja valtuuston hyväksymän Lumijoen kuntastrategian mukaisesti. Tavoitteena on saada jatkossa laaja-alaisempaa tietoa ja kuvausta hyvinvointityön tueksi vaikuttavista tekijöistä ja esiin nousevista kunnan ja sen asukkaiden vahvuuksista, voimavaroista sekä haasteista.

Hyvinvointikertomuksen valmistelussa on hyödynnetty sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoripaketteja sekä Sotkanetin tilastotietoja. Kertomuksessa esitellään lyhyesti asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja niihin vaikuttavia tekijöitä.

3 KUNNAN RAKENTEET, TALOUS JA ELINVOIMA

Vuoden 2022 päättyessä Lumijoen kunta oli ison toiminnallisen ja taloudellisen muutoksen edessä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueille; Pohjois-Pohjamaalla toimijana jatkaa hyvinvointialue Pohde. Muutos vaikuttaa merkittävästi kunnan talouteen, kun kunnan verotuloja ja valtionosuuksia leikkautuivat ja varat siirrettiin hyvinvointialueen rahoittamiseen. Kunnat eivät voineet nostaa ansiotulojen veroprosenttia vuodelle 2023. Ansiotulojen veroprosenteista jokaiselta kunnilta leikattiin 12,64 %. Lumijoen veroprosentti muuttui 21 %:sta 8,36 %:iin. Valtionosuudet pienenivät Lumijoella lähes 38,2 % ja ovat vuonna 2023 noin 2160 euroa/asukas.

Vuoden 2019 tilastojen mukaan Lumijoella oli työpaikkoja 465 (2018: 447). Lumijokisista oman kunnan alueella työskenteli 35 % (252) ja muista kunnista töihin Lumijoelle tuli 213 henkilöä. Lumijoen ulkopuolella lumijokisia työskenteli 410 henkilöä (2018: 464). Alkutuotannon työpaikkoja kunnassa oli 16,1 %, jalostuksen työpaikkoja 23,2 % ja palvelualan paikkoja 57,4, %.

Kunnan strategisena tavoitteena on kunnan itsenäisenä pysyminen. Se edellyttää ylijäämäistä kuntataloutta. Vuosi 2021 toteutui ylijäämäisenä. Vuoden 2022 toteumaan on vaikuttanut maailmanpoliittinen tilanne, kun Venäjä aloitti hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan. Energian hinnannousu ja inflaation kiihtyminen vaikuttivat keväästä saakka kuntien toimintaan ja talouteen. Koronapandemia ja sen jälkiseuraukset vaikuttavat osaltaan edelleen kuntien palvelutarpeiden lisääntymisenä eri toimialueilla; esimerkiksi perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa on jouduttu lisäämään henkilöstöä uusien ryhmien perustamisen vuoksi.

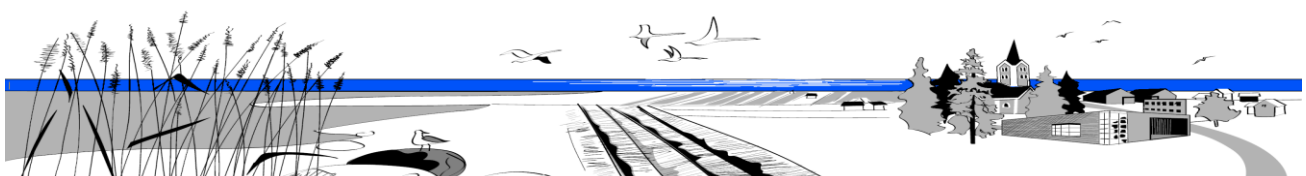
Vuosi 2022 oli Lumijoella kunnan merkittävien investointien aikaa. Suurimpina hankkeina käynnistyivät uuden terveysaseman ja päiväkodin rakentamisen. Projektit ovat hyvässä vauhdissa ja rakennukset valmistuvat käyttöön kesällä 2023. Kevyenliikenteenväylistä ensimmäinen toteutuksessa olleista eli Ukuranperäntien väylä on valmistunut ja Ylipääntien väylän suunnittelulla jatketaan vuonna 2023. Ruutikankaalle on valmistunut 8-tien liittymä yhteistyössä Limingan kunnan ja ELY-keskuksen kanssa. Liittymän lisäksi koko alueen eli kansainvälisen mittaluokan ampumaurheilukeskuksen valmiiksi saaminen on Lumijoen ja Limingan kuntien kannalta hyvin tärkeää, sillä jo kesällä 2023 Ruutikankaalla järjestetään vuoden 2024 yhden lajin eli kivääri-practicalin MM-kisojen esikisat. Kuntien tukea hankkeelle odotetaan merkittävästi edelleen; tavoitteena on ollut saada Ruutikangas uudelleen Opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntapaikkarakentamisen kärkihankkeeksi.

Lumijoen Varjakan sataman päälaituri uusittiin kesällä 2022. Se vaikuttaa tulevana vuosina myönteisesti ammatti- ja vapaa-ajan kalastamisen mahdollisuuksiin. Kunnan liikuntapaikkoja on kohennettu mm. uusimalla kuntosali, lisäämällä monitoimilaite kuntoilupuistoon, rakentamalla tekojäärata sekä lisäämällä uimamontun toiminnallisuutta ja viihtyisyyttä.

Lumijoella on vuonna 2019 valmistuneen Puisto-, ulkoilu-, liikunta- ja viheralueiden kokonaissuunnitelman perusteella toteutettu useita kuntalaisten hyvinvointia tukevia ja liikuntamahdollisuuksia lisääviä hankkeita. Suunnitelmassa on kootusti esitetty toteutusvaihtoehtoja tuleville vuosille alueiden käytöstä, kehittämisestä ja toimintojen sijoittumisesta kunnan alueelle. Ideat ja toivomukset on koottu Lumijoen kunnasta ja kuntalaisilta sekä seuroilta, järjestöiltä ja yhdistyksiltä vuosina 2017–18 kerätystä strategiatyö-materiaalista. Suunnitelman keskeisinä tavoitteina on elävöittää keskusta-alueen kuntamaisemaa, lisätä viihtyisyyttä, houkuttelevuutta ja hyvinvointia mahdollistamalla monipuoliset liikuntaharrastukset ja liikunnallinen elämäntapa kaikentäikäisille lumijokisille oman kunnan alueella.

Työkohteet ovat olleet/tulevat olemaan:

- Toukolantien leikkipuiston kunnostus ja ympäristön kehittäminen

- uimamontun ja sen ympäristön kehittäminen
- kuntoilualueen sijoittaminen (valmis)
- koirapuiston sijoittaminen (valmis)
- Varjakan alueen kehittäminen
- päiväkodin kiinteistön ja ympäristön kehittäminen
- koulun alue, uusi lähiliikuntapaikka ja vanha urheilukenttä
- Urheilutalon, ampumaradan ja ympäristön kehittäminen
- asemakaavan VL ja VP alueiden kehittäminen
- uudet kevyen liikenteen reittisuunnitelmat (Ukuranperäntien väylä valmis)

3.1. Väestö

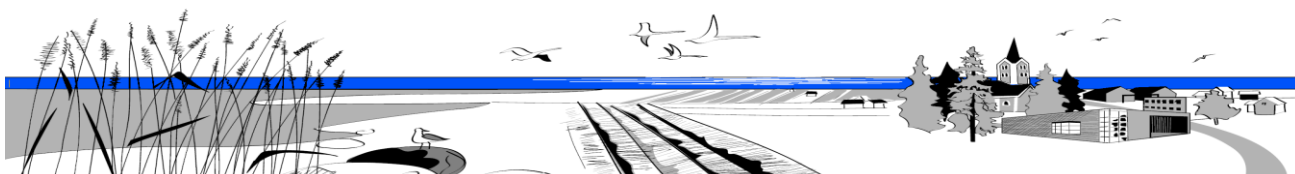
Vuodet 2003–2013 olivat vuosittaisen väestönkasvun aikaa ja vuodet 2014–2015 hienoista laskua. Vuonna 2016 asukasluku kääntyi jälleen kasvuun ja vuoden lopussa asukasmäärä oli Lumijoen historian korkein eli 2106 asukasta.

Vuodenvaihteessa 31.12.2021 oli asukasluku 2018 ja joulukuun 2022 lopun tilanteessa asukkaita oli 1987.

kk/vuosi	asukasluku	lkm +/-	muutos %
12/2013	2084	+25	1,2 %
12/2014	2073	-11	-0,5 %
12/2015	2070	-3	-0,1 %
12/2016	2106	+36	1,7 %
12/2017	2081	-25	-1,2 %
12/2018	2052	-29	-1,4 %
12/2019	2020	-32	-1,5 %
12/2020	2036	+16	+0,8 %
12/2021	2018	-18	-0,9 %
12/2022	1987	-31	-1,9 %

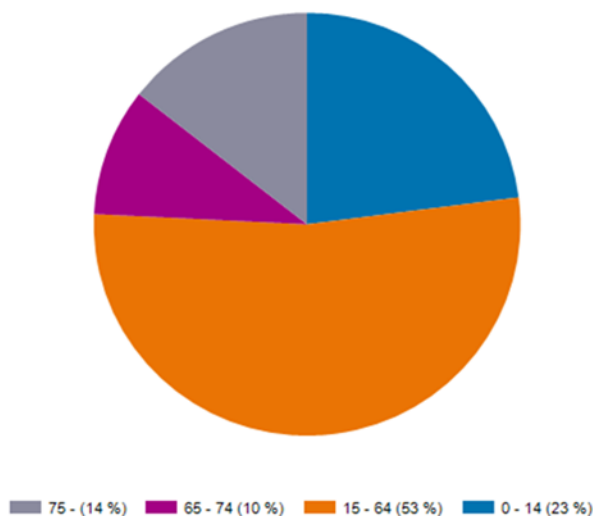
Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2022 joulukuun loppuun mennessä Lumijoella syntyi 22 lasta. Kuolleita vastaavaan aikaan oli 20 joten syntyneiden enemmisyys oli kaksi (2). Vuoden 2022 lopun tilastojen mukaan Lumijoelle muutti 90 henkilöä ja Lumijoelta muutti 120 henkilöä.

Väestöstä Lumijoella on alle 15-vuotiaita lokakuun 2022 tilastojen mukaan 492 (24,6 %), 15–64-vuotiaita 1 114 (55,6 %), 65–74-vuotiaita 230 (11,5 %) ja yli 75-vuotiaita 166 (8,3 %; 10/2021: 150). Eläkkeellä olevia Lumijoella oli vuonna 2020 22,1 % asukkaista. Lumijokisten keski-ikä vuoden 2021 lopussa oli 38,2 vuotta.

Väestöennuste 2021: Väestö 31.12. muuttujina Ikä. Lumijoki, Yhteensä, Väestö 31.12. (ennuste 2021), 2040.

Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneita 15 vuotta täyttäneitä oli vuonna 2020 yhteensä 68,4 % ja heistä korkea-asteen tutkinnon suorittaneita 21,1 %.

Vuonna 2021 Lumijoella perheitä on 490, joista lapsiperheitä on noin 47 %. Asuntokuntia oli yhteensä 761. Asukkaista 98 % asuu rivi- tai pientalossa. Vuokralla asuvia on noin 18,3 % väestöstä.

Demografinen huoltosuhde (työikäiset/lapset ja vanhuks) on vuonna 2019 ollut 86,5 ja vuonna 2021 ollut 80 %.

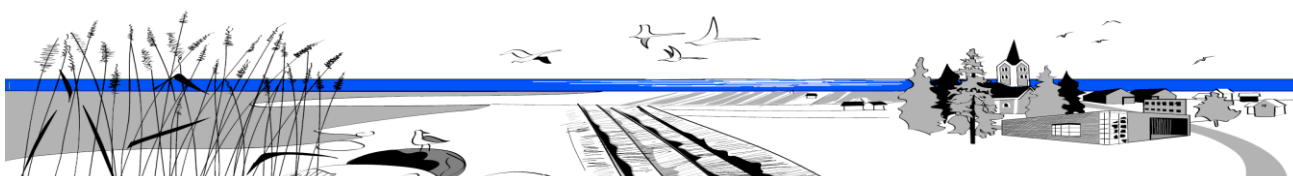
3.2. Lapset, nuoret ja lapsiperheet

Lasten ja nuorten osuus kunnan väestöstä on suuri muiden seudun kuntien tapaan. Kotihoidon tukea saaneita perheitä on vuosien 2019–2021 ollut keskimäärin 50. Kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa on vuosittain ollut 1-6-vuotiaista lapsista noin 90 %.

Lumijoen väestörakenteessa huomattavaa on alle 15-vuotiaiden osuus koko väestöstä, mikä on suurempi kuin 65 vuotta täyttäneiden osuus. Vuonna 2021 alle 15-vuotiaita oli 27,8 % väestöstä ja 65 vuotta täyttäneitä 19 %. 16–24-vuotiaita on hieman yli 10 % väestöstä, mikä selittyy toisen asteen opiskelupaikkojen puuttumisella kunnassa. Väestöennusteiden mukaan alle 15-vuotiaiden osuus kunnan väestöstä laskee muutamilla prosenttiyksiköillä seuraaville vuosikymmenille tultaessa (2025 24,5 %; 2030 23,1 % ja 2040 23,0 %).

Lumijoella koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24 vuotiaiden nuorten osuus on ollut 9,3 % vuonna 2020, kun koko Pohjois-Pohjanmaan alueella vastaava luku on 6,3 %.

Nuorisotyöttömien osuus 18-24 vuotiaasta työvoimasta vuonna 2021 on ollut Lumijoella 11,9 % koko Pohjois-Pohjanmaan luvun ollessa 16,0.

Vuonna 2021 tehdyn valtakunnallisen kouluterveyskyselyn mukaan 72,6 % 4-5 luokkalaisista lapsista pitää koulunkäynnistä, vastaavan luvun ollessa koko Pohjois-Pohjanmaalla 77,9 %. Vastaavasti 8-9 luokkaisilla luku on 56,7 %. Tämän luvun alenevuus näkyy myös yleisesti Pohjois-Pohjanmaalla tässä ikäluokassa. Kyselyn mukaan 85 % 4-5 luokkalaisista on tyytyväinen elämäänsä. 4-5 luokkaisista 58,1 % liikkuu vähintään tunnin päivässä; koko Pohjois-Pohjanmaalla osuus on 47 % (Sotkanet).

Vuonna 2020 koronapandemian myötä peruskoulun oppilaat jäivät kevätlukukaudella pääosin etäopetukseen. Vuotta 2021 leimasi edelleen maailmanlaajuinen koronapandemia vaihtuvine kansallisine ja alueellisine rajoituksineen. Koronapandemia on vaikuttanut koulutyöhön monin tavoin, vaikka vuoden 2021 aikana opetus voitiin toteuttaa lähiopetuksena.

Perusopetuksessa on jo muutaman vuoden ollut toiminnassa 0-2 -luokkien varhaisen tuen ryhmä, jossa oppilaat voivat edetä ja kehittyä kouluvalmiuksissaan yksilöllisemmässä tahdissa. Myös yläkoululla on 7-9 -luokkien oppilaille tehostetun tuen ryhmä. Koululla on vahvistettu myös koulunkäynninohjaamisen resursseja. Näiden lisäksi Lumijoelle on perustettu vuonna 2022 VALO-opetusryhmä ukrainalaisille oppilaille. Ryhmässä on syksystä alkaen ollut kaksi opettajaa ja avustajana ukrainalainen henkilö. Lumijoella on myös toiminut kokoaikainen koulukuraattori. Koulupsykologin ja perheneuvolapsykologin palveluita hankittiin ostopalveluina, kun sote-palveluiden kokonaisulkoistus kunnassa päättyi.

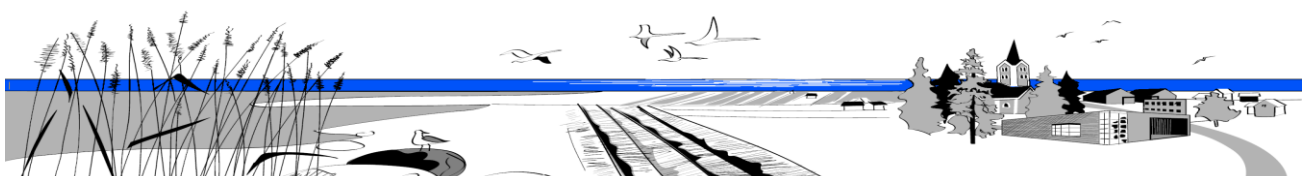
Lumijoen kunnan ateriapalvelut ovat merkittävä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäjä kunnassa. Ateriat valmistetaan oppilaille ja varhaiskasvatukseen ateriasuosittelun mukaisesti omassa valmistuskeittiössä. Elintarvikehankinnoissa on painotettu lähi- ja kotimaista ruokaa ja lisätty muun muassa kotimaisen kalan käyttöä. Vuosittain luomuruuan osuus on kasvanut merkittävästi. Kunta on ollut mukana 'Portaat luomuun' -hankkeessa ja tällä hetkellä luomuruuan osuus on 26 %. Lumijoen kunnan valmistuskeittiö on ollut voitokas kolmena vuonna peräkkäin (2020–22) luomuruokakilpailussa julkisen sektorin keski suurten keittiöiden sarjassa.

Varhaiskasvatuksessa lasten määrä lisääntyi huomattavasti vuonna 2021 ja väliaikaistiloihin perustettiin kaksi uutta päiväkotiryhmää (, toinen vuoden 2022 alusta). Päiväkotiryhmistä yksi on 'Luonnossa kotonaan' -ryhmä, joka keskittyy luontoliikuntaan sekä luonto- ja ympäristökasvatukseen.

Varhaiskasvatuspaikkoja on kyetty tarjoamaan kaikille lapsille, mutta henkilöstön rekrytointi on tuottanut haasteita. Päiväkotiryhmien lisäksi Lumijoella toimii kunnan järjestämät avoimen varhaiskasvatuksen ryhmät. Uuden päiväkodin rakentaminen on aloitettu vuonna 2022 ja sen odotetaan valmistuvan kesällä 2023. Uuteen päiväkotiin sijoittuu kaksi päiväkotiryhmää ja avoimen varhaiskasvatuksen ryhmät. Tämän hetken arvion mukaan kaikki lapset mahtuvat ryhmiin ja nykyisen päiväkodin liikuntasali saadaan uudelleen lasten liikuntatointintaan. Päiväkodissa on vuonna 2022 järjestetty useammalle ukrainalaiselle lapselle varhaiskasvatuspaikka ja avustajaksi on saatu ukrainalainen henkilö.

Etsivän nuorisotyön avulla on ohjattu koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle jääneitä nuoria palveluverkoston piiriin. Etsivä nuorisotyö on ollut myös työllisyyden kuntakokeilun hyvä yhteistyökumppani nuorten asiakkaiden parissa. Nuorisotyö toimii hyvin aktiivisesti siellä missä nuoret kokoontuvat. Nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja on vastannut vuosittain niin nuorille kuin koko kunnanväelle tarkoitettujen tapahtumien järjestämisestä. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta on lisännyt vuosittain myönnettävien kulttuuri- ja liikunta-avustusten määrää.

Kunnalla on myös rahasto, josta myönnettävillä avustuksilla on tuettu kaikenikäisten lumijokisten hyvinvointia lisääviä toimia. Avustusta on myönnetty tapahtumiin ja hankintoihin sekä lasten ja nuorten musiikki- ja liikuntaharrastuksiin. Kuntaan palkattiin vuoden 2022 alusta määräaikainen liikuntakoordinaattori. Hyvin alkanut työ päättyi työntekijän irtisanoutumiseen puolen vuoden jälkeen. Uusi liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori

aloitti työt Lumijoella vuoden 2023 alusta. Tehtävään sisältyy osin hyvinvoinnin yhdyspintatyö kunnan ja hyvinvointialueen välillä.

Perhekeskustoimintaa on ahkerasti viritelty yhteistyössä sote-palveluntuottajan, kunnan henkilöstön sekä hyvinvointialueen valmistelijoiden kanssa. Ennaltaehkäiseviä palveluita on kyetty tarjoamaan asukkaille tarpeen mukaisesti.

3.3. Työikäiset ja kunnan työllisyystilanne

Lumijoen kunnan työllisistä henkilöistä reilu puolet (n. 400) käy työssä kotikunnan ulkopuolella ja Lumijoella käy työssä muista kunnista noin 100 henkilöä.

Työllisiä väestöstä oli vuonna 2020 yhteensä 36,4 %, joista suurin osa (29,3 %) työskentelee julkisessa hallinnossa. Tukku- ja vähittäiskaupan, kuljetus- ja varastoinnin sekä majoitus- ja ravitsemusalan tehtävissä työskentelee 15,9 %, maa- ja metsätaloudessa 12 %, rakentamisalalla 13,2 % ja teollisuudessa 10,8 % työllisistä.

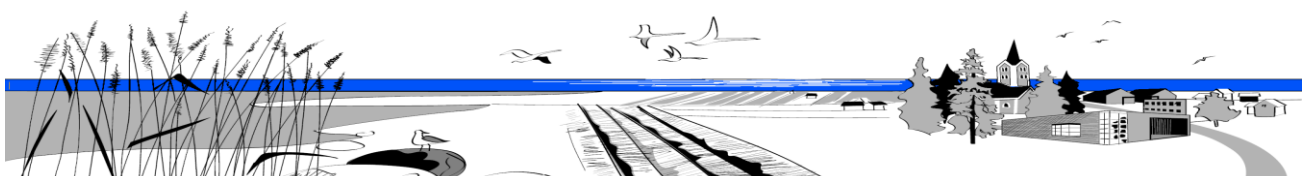
Suurin yksittäinen työllistäjä Lumijoella on kunta, jonka palveluksessa on noin 140 vakinaista viran- ja toimenhaltijaa ja 50 tilapäistä työntekijää. Tilanne tulee muuttumaan vuodenvaihteessa 2023 kun perusturvatoimialan 40 työntekijää siirtyy työskentelemään tulevalle hyvinvointialueelle.

Kunta on mukana Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilussa. Paikallisia työllisyyden hoidon palveluita kunnassa ei ole ollut vuosiin, joten asiakkailta on saatu runsaasti myönteistä palautetta henkilökohtaisesta ohjauksesta. Kokeilu on osaltaan vaikuttanut työttömyysprosentin pienenemiseen, jopa maakunnan alhaisimmaksi, 3,9 % (elokuu 2022). Kunta on myös aktiivisesti jatkanut työttömien työllistämistä palkkatuella. Oppisopimuksella on käynnistetty lähihoitajien koulutusta kunnassa.

Pitkäaikaistyöttömille on järjestetty kuntouttavaa työtoimintaa. Toiminnan avulla on saatu asiakkaita siirtymään koulutuksiin, työharjoitteluun ja työhallinnon palveluiden piiriin. Työttömien terveystarkastukset on järjestetty ja myös eläkeselvityksiä on päästy aloittamaan.

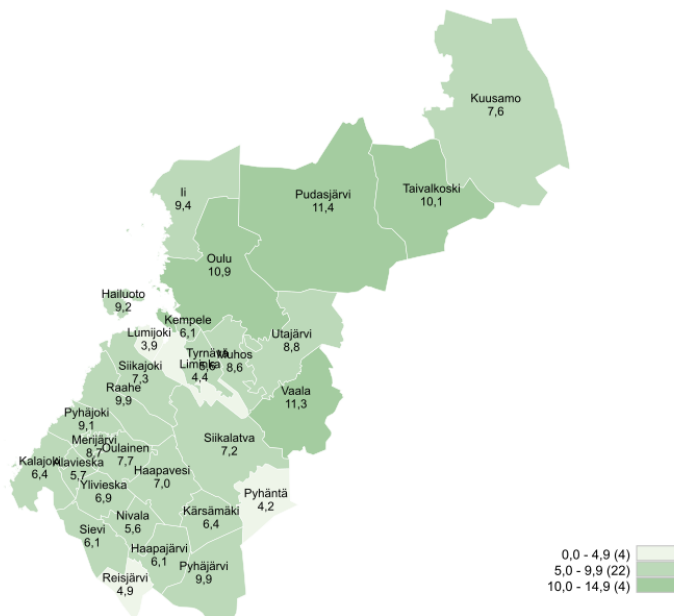
Vaikeasti työllistyviä (rakennetyöttömyys) 15 -64 vuotiaista oli vuonna 2021 Lumijoella 2,9 %. Työkyvyttömyyseläkettä saavien 25-64 vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on 6,6 %

Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimistossa (TE-toimisto) oli syyskuussa 5 400 avointa työpaikkaa. Samaan aikaan työttömiä työnhakijoita oli 17 400 (ml. kokoaikaisesti lomautetut, 750 henkilöä). Määrä 150 vähemmän kuin elokuussa. Vuoden takaiseen verrattuna työttömien määrä on 1 200 pienempi. Syyskuun lopussa maakunnan työttömyysaste oli 9,2 % (koko maa 8,8 %) ja Oulussa 10,8 %. Kunnittain työttömien osuus työvoimasta vaihteli Pyhännän 3,4 %:n ja Vaalan 11,8 %:n välillä.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

TEM Työnvälitystilasto / Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

(elokuu 2022)

3.4. Ikäihmiset

Täyttä kansaneläkettä saavien yli 65-vuotiaiden osuus vuonna 2021 oli 2,1 %.

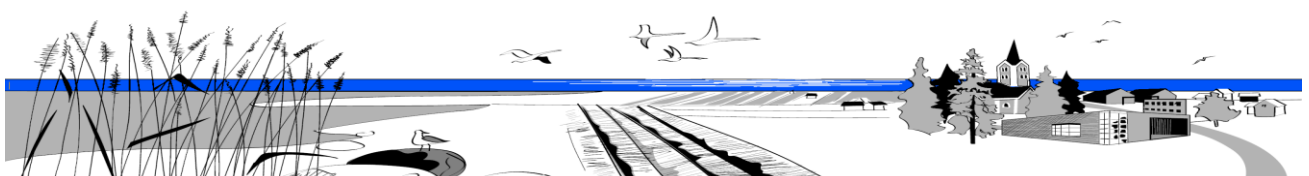
Kotona asuvien yli 75-vuotta täyttäneiden osuus Lumijoella oli vuonna 2021 yhteensä 88,8 %, kun koko Pohjois-Pohjanmaan keskiarvo on 91 %. Yli 75-vuotiaiden tehostetun palveluasumisen piirissä oli Lumijoella 11,2 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Säännöllistä kotihoitoa vastaavasti on saanut 30 % yli 75-vuotiaista vastaavan ikäisestä väestöstä ja 2,7 % koko väestöstä.

Ikäihmisten palvelut ovat valtakunnallisten suositusten mukaisia. Asiakkaille on kyetty tarjoamaan oikea-aikaiset ja ennaltaehkäisevät palvelut tarpeen mukaisesti. Vanhusten seniorineuvola toimii kuukausittain. Neuvolan kautta saadaan ikäihmisille pikaisesti tarvittavat terveydentilan tarkastukset. Geriatriin vastaanotto toimii myös säännöllisesti.

3.5. Maahanmuuttajat

Lumijoella on ollut kesäisin paljon kausityöntekijöitä. Ukrainan sota on muuttanut tilannetta. Vuoden 2022 aikana Lumijoella on saapunut n. 80 tilapäistä suojelua tarvitsevaa ukrainalaista, Kunta on tehnyt sopimuksen heidän vastaanotostaan kuntaan Ruukin vastaanottokeskuksen kanssa ns. kuntamallin mukaisesti. Kunta on järjestänyt asumisen kunnan ja sen tytäryhtiön omistamissa huoneistoissa. Kunta on päivittänyt syksyllä 2022 kotouttamisohjelman, joka mahdollistaa ELY-keskuksen kanssa tehtävän sopimuksen pakolaisten vastaanottamisesta.

Kunta on lisäksi järjestänyt suomen kielen opetusta maahanmuuttajille.

4 Sote-palvelut

Lumijoen kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät kunnan omaksi toiminnaksi keväällä 2022. Tätä ennen palvelutuotanto oli ulkoistettu Terveystalolle vuoden 2018 alusta ja sitä aiemmin kunta oli hankkinut lääkäripalvelut Attendo Oy:lta.

Vuonna 2020 koronapandemia lähti leviämään maailmanlaajuisesti. Lumijoellakin siirryttiin valtakunnallisten määräysten mukaisesti poikkeusoloihin, kun valmiuslaki otettiin käyttöön. Ennen pandemiaa vuoden 2020 alkuun Lumijoen sote-palvelutuotantoon vaikutti vahvasti sopimusriita kunnan sosiaali- ja terveyspalveluja tuottavan Suomen Terveystalo Oyj:n ja kunnan välillä. Palvelusopimuksen oli Terveystalo irtisanonut jo vuoden 2019 elokuussa ja sopimus oli päättymässä helmikuun lopussa 2020. Kunta reagoi tilanteeseen riitauttamalla irtisanomisen. Vaativien neuvottelujen jälkeen sovintosopimus saatiin kuitenkin aikaan ja palvelusopimus sai jatkon 31.5.2022 saakka.

Syksyllä 2021 valmistauduttiin valtuuston päätöksen mukaisesti sotepalveluiden uudelleen kilpailutukseen. Tarkoituksena oli jatkaa uuden tai entisen sopimusosapuolensa kanssa palvelutuotantoa, mutta yhtään tarjousta ei saatu, joten valtuuston päätöksellä otettiin sote-palvelut kokonaisuudessaan, lääkäripalveluita lukuun ottamatta, omaksi toiminnaksi 1.6.2022 alkaen. Palvelutuottajan ja sen alihankkijan palveluksessa työskennellyt henkilökunta siirtyi tuolloin liikkeenluovutuksella kuntaan ja edelleen hyvinvointialueelle 1.1.2023. Siirtymävaiheessa panostettiin henkilöstön hyvinvointiin ja hoitajamitoitusta nostettiin. Haasteita on vuonna 2022 tuonut hoitajien rekrytointiongelmia, joka vaikutti valtakunnallisesti kaikkialla.

Lumijoen lääkäripalvelut kilpailutettiin keväällä 2022 ja kilpailutuksen voitti Terveystalon Palvelut Oy. Yhteistyö on sujunut loistavasti kunnan ja toimijan välillä 1.6.2022 alkaen. Hoitotakuu on toteutunut hyvin, lääkärille ja hammaslääkärille pääsy on nopeaa.

Kehitysvammaisten kerho on toiminut säännöllisesti arkipäivisin ja sinne on palkattu oma työntekijä.

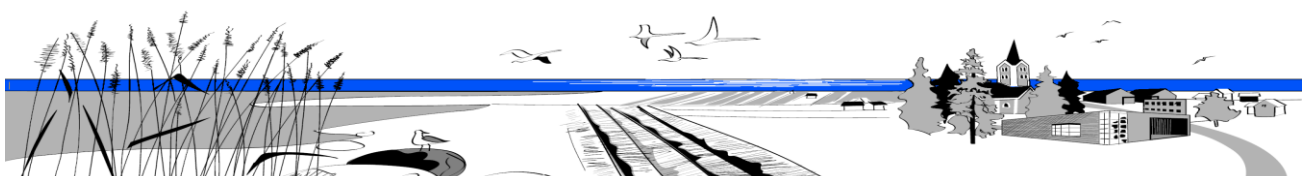
Uuden terveysaseman rakentaminen on alkanut vuonna 2022 ja sen odotetaan valmistuvan kesällä 2023. Hyvinvointialue vuokraa Lumijoen kunnalta toimitilat sote-palveluiden tuottamiseen 1.1.2023 alkaen, samalla kun palveluiden järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueelle.

5 HYTE-kerroin

Kunnille tulee käyttöön vuoden 2023 alusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden yleiskatteellinen lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Lumijoen HYTE-kerroin €/asukas oli vuonna 2020 yhteensä 9,3 ja vuonna 2021 yhteensä 8,4. HYTE-kerroin lasketaan siihen valtakunnallisesti valittujen, mahdollisesti vaihtuvien indikaattorien pohjalta.

Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät hyvinvointialueiden järjestettäväksi, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy kunnilla.

Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva

väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä.

6 Hyvinvointisuunnitelma

Lumijoella on laadittu uusi kuntastrategia vuosille 2023 – 2026. Strategian visiona on: ”toteuta unelmasi Lumijoella” ja toiminta-ajatuksena: ”elinvoimaa yhteistyöllä ja positiivisen energian virralla”. Kunnan arvoiksi valtuusto vahvisti: yhteisöllinen, turvallinen, avoin ja arvostava sekä rohkean yritteliäs.

Hyvinvointisuunnitelma tuleville vuosille pohjautuu laadittuun kuntastrategiaan. Strategiaa päivitetään vuosittain ja sen kautta päättäjät painottavat kunnassa kehitettäviä, kuntalaisten hyvinvointia laaja-alaisesti kohentavia asioita ja toimia. Kunnan talousarviossa ja toimintasuunnitelmassa uutena elementtinä on osallistuva budjetointi. Kuntalaiset pääsevät vaikuttamaan vuosittain yhden tai useamman eri ikäisten kuntalaisten hyvinvointia lisäävän hankkeen toteutumiseen.

Hyvinvointialueen toiminnan käynnistymisen myötä kunnan rooli muuttuu aiempaa vahvemmin kunnan elinvoimaa ja hyvinvointia lisääväksi toiminnaksi. Lumijoen kehittämisessä kuntastrategia tavoitteineen ja mittareineen sekä hyvinvointisuunnitelma vahvistavat toisiaan.

Kuntastrategiassa kärkitavoitteet ovat:

1. Palvelumme ovat ennakoluulottomia ja ketteriä

Palvelumme auttavat kuntalaisiamme toteuttamaan unelmiaan: palvelumme ovat helposti saavutettavia, asiakaslähtöisiä ja ennakoivia, hyödynnämme palveluissa teknologian tarjoamia mahdollisuuksia, kuuntelemme ja arvostamme asiakkaitamme sekä kehitämme palveluitamme yhdessä eri toimijoiden kanssa.

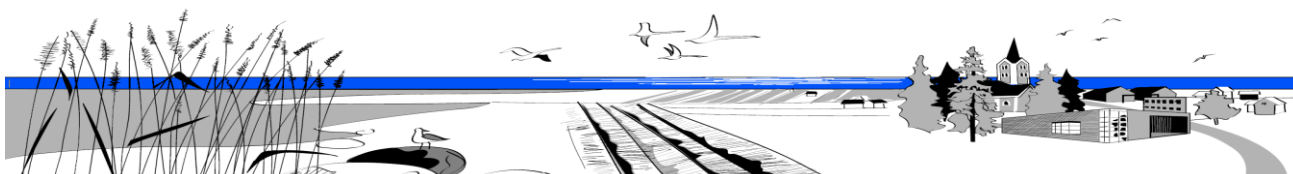
Houkuttelemme yrityksiä hyvillä palveluilla: yritystemme toimintaedellytykset paranevat ja yrittäjäyhteistyömme on vahvaa, uusien yritysten on helppoa ja kannattavaa tulla kuntaamme, maaseutuyrittäjillämme on edellytyksiä liiketoimintamahdollisuuksien ja toimintaedellytyksien parantamiseen sekä työvoiman saatavuutemme on parantunut.

2. Investoimme tulevaisuuteen

Taloudenhoitomme on vakaata ja tukee strategian toteutumista, arvioimme päätöksenteon vaikutukset ja huomioimme riskit, investointimme ja hankkeemme ovat ennakoivia, suunnitelmallisia ja hyvinvointia lisääviä mikä mahdollista asukkaiden ja yritysten veto- ja pitovoiman, tonttitarjontamme on joustavaa ja tarjoaa yksilöllisiä vaihtoehtoja, vahvistamme etätyön tekemisen mahdollisuuksia sekä meillä on 2500 asukasta vuonna 2030.

3. Meren ja luonnon äärellä on tilaa elää ja hengittää

Saamme luonnosta virtaa kaikkina vuodenaikoina: parannamme luonnon virkistyskäyttöä ja liikuntamahdollisuuksia, korostamme lasten ja nuorten luontokasvatusta ja luonnon arvostamista sekä kyläkuvamme on siisti ja viihtyisä

Kasvamme kestävästi vaalimalla luontoarvoja: huomioimme maankäytössä ympäristövaikutukset ja luonnon monimuotoisuuden, edistämme kestävää asumista sekä yrittämistä ja liikkumista, hyödynämme uusituvia energiamuotoja ja edistämme matkailua ja elinkeinotoiminnan mahdollisuuksia kehittämällä palvelutarjontaa

4. Uudistumme ja uudistamme

Kehitämme rohkeasti: luomme toimintamallin ja kulttuurin, joka rohkaisee tavoitelähtöiseen ideointiin ja nopeisiin kokeiluihin, johtamisemme tukee idea- ja kokeilukulttuuria, puhallamme yhteen hiiheen ja verkostoidumme laajasti, tunnistamme oman osaamisemme ja vahvuutemme, osaamisen kehittämisen on suunnitelmallista sekä meillä on lupa myös epäonnistua ja oppia virheistämme

Lumijoki näkyy ja kuuluu: viestintämme on yhtenäistä sekä ajantasaista ja kaikille ymmärrettävää, viestintämme on hauskaa innovatiivista ja erottuvaa, kuntalaisemme ja sidosryhmämme viestivät positiivisella tavalla Lumijoesta sekä kuntamme tunnettuus ja työnantajakuva vahvistuvat.

Kuntastrategian toteutumista arvioimme vuosittain seuraavilla mittareilla:

PALVELUMME OVAT ENNAKKOLUULOTTOMIA JA KETTERIÄ - kuntalaiskysely, asiakaspalaute - onnellisuusmittari - palveluprosessien läpimenoaika - palvelujen digitalisaation aste, digitaalisten palvelujen käyttöaste - yritysten määrä - säännölliset tapaamiset yrittäjien ja maa-seutuyrittäjien kanssa - yrittäjäbarometrin tulokset - työllisyysasteen kehitys, työpaikkojen määrä	INVESTOIMME TULEVAISUUTEEN - talouden tunnusluvut - vaikutusten ja riskien arvioinnin toteutuminen - asukasluvun ja väestörakenteen kehitys - hyvinvointi-indikaattorit - hankkeiden ja avustusten määrä - verotulot, veroprosentti
MEREN JA LUONNON ÄÄRELLÄ ON TILAA ELÄÄ JA HENGITTÄÄ - hiilijalanjälki, kierrätysaste - joukkoliikennepalvelujen määrä ja käyttöaste - maankäytön ympäristövaikutukset sekä pohjaveden laatu ja riittävyys - kävely- ja pyöräreitistöjen määrä - hyvinvointi-indikaattorit - onnellisuusmittari - kuntalaiskysely	UUDISTUMME JA UUDISTAMME - ideoiden ja aktiivisten ideoijien määrä, toteutettujen kokeilujen määrä - osallistavan budjetoinnin käyttöönotto - some-näkyvyys - kunnan omagon ja tunnettuuden kehittäminen - työhyvinvoinnin mittarit

